

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

เอกสารประกอบการลงบัญชี

ตัวอย่าง ใบสำคัญรับเงินที่จัดทำด้วยมือ

ใบสำคัญรับเงิน (จ)

สหกรณ์เครดิตยูเนียน.....จำกัด
 ได้รับเงินจาก.....
 สมาชิกเลขที่..... วันที่...../...../.....

รายการ	บาท	สต.
เงินสะสม/ค่าหุ้น		
เงินฝากออมทรัพย์		
เงินฝากประจำ		
เงินกู้ชำระคืน		
ดอกเบี้ย		
ค่าปรับ		
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า		
เงินถอนจากธนาคาร		
รวมเงิน		

(.....)

ผู้รับเงิน.....

ผู้จ่ายเงิน.....

ตง สปช. ย.ส. ร.ว.

เล่มที่.....

เลขที่.....

ตัวอย่าง ใบสำคัญรับเงินที่จัดทำด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สหกรณ์เครดิตยูเนียน				จำกัด	
ใบสำคัญรับเงิน					
เลขที่ ได้รับเงินจาก รหัสกลุ่ม			วันที่ เลขทะเบียน การระจำประกัน สัญญา		
รายการ	ค่าปรับ	ดอกเบี้ย	เงินต้น	จำนวนเงิน	ยอดคงเหลือ
ค่าหุ้น					
			รวมเงินรับ		
ผู้รับเงิน.....			ผู้จ่ายเงิน.....		

ตัวอย่าง ใบสำคัญจ่ายเงินที่จัดทำด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน		จำกัด		
ใบสำคัญจ่ายเงิน				
เลขที่ จ่ายเงินให้ รหัสกลุ่ม			วันที่ เลขทะเบียน ภาระหนี้ที่ผูกพัน	สัญญา
รายการ	เงินต้น	ดอกเบี้ย	จำนวนเงิน	ยอดคงเหลือ
		รวมเงินจ่าย		
จ่ายโดย เงินสด / เช็ค.....				
ผู้รับเงิน.....		ผู้จ่ายเงิน.....		

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

สมุดบัญชีและทะเบียนต่างๆ

ทะเบียนหุ้นและบัญชีเงินกู้ (ย.ส.1)

หน้า...

สมาชิกเลขที่.....

แผ่นที่.....

สหกรณ์เครดิตยูเนียน.....จำกัด

ชื่อ.....ที่อยู่เลขที่.....ชอย/หมู่.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พ.ศ.	ใบสำคัญ		เงินสะสม/ค่าหุ้น		เงินกู้		ดอกเบี้ยค่าปรับ	หมายเหตุการเงิน	
	รับ	จ่าย	รับ	ออก	ชำระคืน	ยอดคงค้าง		ผู้ครั้งที่	ประเภท
									จำนวนเงิน.....บาท
									สัญญาชำระคืน.....บาท ของทุกสัปดาห์/เดือน
									วันสิ้นกำหนดชำระหนี้...../...../.....
									ผู้ค้ำประกันเลขที่..... ชื่อ.....
									ผู้ครั้งที่.....ประเภท.....จำนวนเงิน.....บาท
									สัญญาชำระคืน.....บาท ของทุกสัปดาห์/เดือน
									วันสิ้นกำหนดชำระหนี้...../...../.....
									ผู้ค้ำประกันเลขที่..... ชื่อ.....

บัญชีรายรับประจำวัน (ร.จ.)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

วันที่	ใบสำคัญ เลขที่	สมาชิก เลขที่	รายการ	เงินสะสม/ ค่าหุ้น จ.น.	เงินฝาก100 ออมทรัพย์ อ.พ. จ.น.	เงินฝาก200 ประจำ อ.พ. จ.น.	เงินกู้			ดอกเบี้ย จ.น.	ค่าปรับ จ.น.	ค่าธรรมเนียม แรกเข้า จ.น.	เงินโอน จากธนาคาร จ.น.	รวม เงินรับ จ.น. จ.น.
							จำนอง จ.น.	สินเชื่อ จ.น.	พิเศษ จ.น.					
			รวม		รวมเงินฝาก									

ร.ว. หน้า.....

บัญชีรายจ่ายประจำวัน (จ.ว.)

วันที่.....เดือน.....ปี.ศ.

วันที่	ใบสำคัญ เลขที่	สมาชิก เลขที่	รายการ	เงินสะสม/ ค่าหุ้นที่ถอน		เงินฝาก 100		เงินฝาก 200		เงินให้ สมาชิกกู้ ลน.		เงินฝาก ธนาคาร	รวมเงินจ่าย จน.
				ลน. ที่ถอน	อพ. ที่ถอน	อพ. ที่ถอน	ลน. ที่ถอน	มุกเงิน สามัญ	พิเศษ				
			รวม							รวมเงินให้กู้			

จว. หน้า.....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ค

รายงานทางการเงิน

การจัดทำรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการจัดทำงบการเงินและปิดบัญชีทุกวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ เพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสด สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าวให้แล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งให้ผู้สอบบัญชีทำการตรวจสอบ และนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

รายงานทางการเงินหรืองบการเงินของสหกรณ์ ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบต่าง ๆ รวมทั้งรายละเอียดประกอบงบการเงิน

สหกรณ์เครดิตยูเนียน.....จำกัด

งบดุล

ณ วันที่.....และ.....

		ปี 25.....	ปี 25.....
	หมายเหตุ	บาท	บาท
	สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2		
เงินฝากสหกรณ์			
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง			
เงินลงทุนระยะสั้น	3		
ลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ	4		
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ - สุทธิ	5		
วัสดุคงเหลือ			
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	7		
ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ	8		
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	9		
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10		
สินทรัพย์อื่น	11		

รวมสินทรัพย์			
	หนี้สินและทุนของสหกรณ์		
หนี้สินหมุนเวียน			
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม	12		
ตัวเงินจ่าย			
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	15		
เงินรับฝาก	13		
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย			
ค่าบำรุง ช.ส.ค. ค้างจ่าย			
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	14		
รวมหนี้สินหมุนเวียน			
หนี้สินระยะยาว	15		
หนี้สินอื่น	16		
รวมหนี้สิน			
ทุนของสหกรณ์			
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)			
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว			
หุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า			
ทุนสำรอง			
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ	17		
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	18		
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์			
(ขาดทุนสะสม)			
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี			
รวมทุนของสหกรณ์			
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์			

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(.....)

ประธานกรรมการ

(.....)

เลขานุการ

คำอธิบายรายละเอียดในงบดุล

สินทรัพย์

หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือ ไม่มีตัวตนที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินซึ่งสหกรณ์เป็นเจ้าของ หรืออยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ อันแสดงถึงกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ สิทธิเรียกร้องมูลค่าที่ได้มา รายจ่ายที่ก่อให้เกิดสิทธิ และรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีต่อไป ซึ่งประกอบด้วย

1. สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสด และสินทรัพย์ที่อาจขายหรือแปลงสภาพเป็นเงินสดหรือใช้บริโภคให้หมดไปภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ หรือ 1 ปี

เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือที่เป็นธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่สหกรณ์มีอยู่ เช็คที่ยังมิได้นำฝากธนาคาร เช็คเดินทาง คราฟท์ของธนาคารและธนาคาร (ทั้งนี้ไม่รวมดวงตราไปรษณีย์ อากาศสดมภ์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ใบยืมและเอกสารทางการเงิน ได้แก่ ตัวเงิน พันธบัตร รัฐบาล ใบหุ้นกู้ ใบหุ้นทุน เป็นต้น)

เงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากธนาคารทุกประเภท เงินฝากธนาคารออมสินเพื่อการโอนรับจ่าย (เงิน อ.ร.จ.)

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงรายการเงินฝากธนาคาร มีดังนี้

- 1) ในกรณีที่วันสิ้นปีทางบัญชี เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวันมียอดคงเหลือทางด้านเครดิต โดยไม่มีการทำสัญญาเบิกเกินบัญชีธนาคาร ให้นำไปหักกลบลบกันกับเงินฝากธนาคารที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต แล้วจึงนำผลลัพธ์ไปแสดงในรายการเงินสดและเงินฝากธนาคาร
- 2) ในกรณีที่สหกรณ์ทำความตกลงกับธนาคารให้มีการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ไปยังบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวัน เมื่อมีการนำเช็คที่สหกรณ์สั่งจ่ายมาขึ้นเงินในแต่ละวัน หากในวันสิ้นปีเงินฝากกระแสรายวันมียอดคงเหลือด้านเครดิต (ยอดเงินเบิกเกินบัญชี) ให้จัดทำรายการปรับปรุงในวันสิ้นปี โดยโอนยอดเงินฝาก

ออมทรัพย์ไปบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เพื่อให้ยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากกระแสรายวันมียอดคงเหลือเท่ากับจำนวนเงินขั้นต่ำที่ธนาคารกำหนด

1.1 เงินฝากสหกรณ์

หมายถึง เงินฝากในชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์อื่น

ในกรณีที่มีการนำเงินฝากชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์มากกว่า 1 แห่ง ให้จัดทำละเอียดเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นอีกหัวข้อหนึ่ง ดังนี้

ข้อ..... เงินฝากสหกรณ์ ประกอบด้วย

ชุมนุมสหกรณ์.....

สหกรณ์.....

สหกรณ์.....

รวม

ทั้งนี้ กรณีมีเงินฝากชุมนุมสหกรณ์ หรือ สหกรณ์อื่นเพียง 1 แห่ง ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน และกรณีที่เป็นเงินฝากชุมนุมสหกรณ์ให้ใช้ชื่อรายการ “เงินฝากชุมนุมสหกรณ์” แทนที่ชื่อรายการ “เงินฝากสหกรณ์”

1.2 เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง

หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้ แต่ยังไม่อาจจำแนกเงินที่ส่งนั้นได้ว่า เป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ย และส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด หรือยังไม่ได้รับหลักฐานการชำระหนี้

1.3 เงินลงทุนระยะสั้น

หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปของรายได้หรือผลตอบแทนอื่น และเป็นหลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นการชั่วคราว โดยจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสด รวมทั้ง ส่วนของเงินลงทุนระยะยาวที่ครบกำหนดไถ่ถอนภายในหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป

การจัดประเภทของเงินลงทุน และการตีราคา ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

- 1) เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดหลักทรัพย์ เช่น หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หุ้นของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน เป็นต้น ให้ตีราคาตามมูลค่ายุติธรรม

- 2) เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดหลักทรัพย์ เช่น หุ้นชุมนุมสหกรณ์ หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต บัตรออมสินทวีสิน สลากออมสิน และ พันธบัตรรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจรวมทั้งตั๋วสัญญาใช้เงินที่มีลักษณะเป็นการลงทุน ได้แก่ ตั๋วสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ ฯลฯ ให้ตีราคาตามราคาทุน

ส่วนต่างที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุนระหว่างราคาทุนและมูลค่ายุติธรรม ซึ่งสหกรณ์บันทึกไว้ในบัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน ให้นำไปแสดงเป็นรายการบวกหรือหักมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ทั้งนี้ บัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุนจะบันทึกบัญชีคู่กับบัญชีค่าไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นรายการที่แสดงไว้ในส่วนของทุนของสหกรณ์

1.4 ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ

หมายถึง สิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นในรูปเงินสด สินค้าหรือบริการที่มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายในหนึ่งรอบปีบัญชีถัดไป และลูกหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระคืนรวมกันทุกประเภท หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (ส่วนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้) และสำรองหนี้คลาดเคลื่อน (ส่วนที่ตั้งไว้สำหรับลูกหนี้ที่พบว่าบัญชีย่อยมียอดรวมสูงกว่าบัญชีคุมยอด) ทั้งนี้ลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ ประกอบด้วยลูกหนี้ประเภทต่างๆ ได้แก่

- 1) ตัวเงินรับ หมายถึง ตัวเงินรับอันเกิดจากการรับชำระหนี้จากลูกหนี้
- 2) ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง หมายถึง บุคคลที่สหกรณ์มอบให้เป็นตัวแทนในหน่วยต่างๆ เพื่อหักเงินที่สมาชิกต้องส่งต่อสหกรณ์เป็นรายเดือน ได้แก่ เงินสะสมค่าหุ้นรายเดือน เงินงวดชำระหนี้ รวมทั้งค่าธรรมเนียมแรกเข้าที่เก็บจากสมาชิกเข้าใหม่ โดยหัก ณ ที่จ่ายและนำส่งต่อสหกรณ์ แต่ตัวแทนหักเงินยังไม่ได้้นำส่งหรือนำส่งไม่ครบ
- 3) ลูกหนี้เงินกู้ หมายถึง เงินที่ให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภทโดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน ซึ่งสมาชิกค้างชำระต่อสหกรณ์ รวมทั้งเงินที่ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมด้วย
- 4) ลูกหนี้อื่น ๆ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่อาจจัดอยู่ในประเภทของลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้นได้ เช่น เงินยืมทศรองที่กรรมการและเจ้าหน้าที่ยืมไปจากสหกรณ์ รวมทั้งหนี้สินที่กรรมการและเจ้าหน้าที่มีต่อสหกรณ์ไม่ว่าในลักษณะใดก็ตาม เช่น ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี (ที่มีการทำหนังสือรับรองจำนวนเงินสดขาดบัญชี) ลูกหนี้คลาดเคลื่อน (ผลต่างระหว่างยอดรวมของบัญชีย่อยที่ต่ำกว่าบัญชีคุมยอดลูกหนี้) ลูกหนี้ระหว่างดำเนินคดี ลูกหนี้ตามมูลฟ้อง (ลูกหนี้ที่สหกรณ์ยื่นฟ้องต่อศาลและศาลประทับฟ้องแล้ว ซึ่งมี

เงินสด ดอกเบี้ยรับ และดอกเบี้ยค้างรับ) ถูกหนี้ตามคำพิพากษา (ถูกหนี้ที่ศาลพิพากษาให้ชดใช้) เป็นต้น

ในกรณีที่ลูกหนี้อื่น ๆ รายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 10 ของลูกหนี้ทั้งสิ้น ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการลูกหนี้นั้นไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อและเรียงลำดับก่อนรายการลูกหนี้อื่น ๆ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงรายการลูกหนี้

- 1) ลูกหนี้ที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต (เกิดจากการชำระหนี้เกิน) ให้นำไปแสดงรายการในหนี้สินหมุนเวียนอื่น
- 2) กรณีที่ลูกหนี้มีรายการเดียว และไม่มีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ/สำรองหนี้คลาดเคลื่อน การแสดงรายการให้ระบุประเภทลูกหนี้ให้ชัดเจน โดยตัดคำว่า “สุทธิ” ออกและไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- 3) กรณีลูกหนี้ทุกประเภทมีการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน ให้แสดงรายการลูกหนี้แต่ละประเภทให้ชัดเจน พร้อมกับแสดงรายการหักค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญด้วยตามตัวอย่าง ดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น	
ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	5,000.00
ลูกหนี้เงินกู้	10,000.00
ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	7,000.00
รวม	22,000.00
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	22,000.00
	<u>0.00</u>

ทั้งนี้ ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- 4) กรณีปัจจุบันตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทุกประเภทเต็มจำนวน แต่ปีก่อนตั้งไว้ไม่เต็มจำนวน การแสดงรายการให้ถือปัจจุบันเป็นเกณฑ์ โดยระบุลูกหนี้แต่ละประเภทให้ชัดเจน พร้อมกับแสดงรายการหักค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญด้วย ตามตัวอย่าง ดังนี้

	ปีปัจจุบัน	ปีก่อน
เงินลงทุนระยะสั้น		
ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	5,000.00	5,000.00
ลูกหนี้เงินกู้	10,000.00	10,000.00
ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	7,000.00	7,000.00
รวม	22,000.00	22,000.00
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	22,000.00	18,000.00
	0.00	4,000.00

ทั้งนี้ ไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

- 5) กรณีปีปัจจุบันตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้ทุกประเภทไม่เต็มจำนวน แต่ปีก่อนตั้งไว้เต็มจำนวน การแสดงรายการให้ถือปีปัจจุบันเป็นเกณฑ์ โดยแสดงตามรูปแบบปกติ ดังนี้

	ปีปัจจุบัน	ปีก่อน
เงินลงทุนระยะสั้น		
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ		

ทั้งนี้ ให้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับลูกหนี้ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ/สำรองหนี้คลาดเคลื่อน ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

1.5 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ

หมายถึง ดอกเบี้ยจากเงินให้กู้ทุกประเภทที่ลูกหนี้เงินกู้ค้างชำระต่อสหกรณ์ หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ กรณีไม่มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญให้ตัดคำว่า “สุทธิ” ออกและไม่ต้องจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน

1.6 วัสดุคงเหลือ

หมายถึง ของที่ซื้อหรือได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งจะใช้หมดไปในระยะเวลาสั้น เช่น เครื่องเขียนแบบพิมพ์ วัสดุสำนักงาน เป็นต้น

1.7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

หมายถึง ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เช่น ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ค่าเบี้ยประกันภัยจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น รายได้ค้างรับ เช่น ค่าปรับค้างรับ (ให้แสดงจำนวนสุทธิหลังจากหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแล้ว) ค่าเช่าค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ เป็นต้น เงินชำระหนี้เกินรอเรียกคืนหรือเจ้าหนี้ยอดเคดิต เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนคลาดเคลื่อน ที่ดินแทนการชำระหนี้รอจำหน่าย และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.7 ได้

อนึ่ง สำหรับเงินทดรองจ่ายดำเนินคดี กรณีที่ทราบแน่ชัดว่าการดำเนินคดีสิ้นสุดในหนึ่งรอบบัญชีถัดไป ให้แสดงรายการเงินทดรองจ่ายดำเนินคดีเฉพาะส่วนที่คดีกำลังจะสิ้นสุดนั้นไว้เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

ในกรณีที่สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ให้แสดงสินทรัพย์นั้น ๆ ไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อให้ชัดเจนและเรียงลำดับก่อนรายการสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ตามตัวอย่างดังนี้

วัสดุคงเหลือ	1,000.00
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	2,000.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	<u>500.00</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>30,000.00</u>

กรณีรายการร้อยละ 5 ของสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ยึดถือปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นนั้นไว้แทนที่รายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น” ตามตัวอย่างดังนี้

วัสดุคงเหลือ	1,000.00
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	<u>2,500.00</u>
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	<u>30,000.00</u>

2. เงินลงทุนระยะยาว

หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปของผลตอบแทน และเป็นหลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานาน ไม่มีกำหนดอายุไถ่ถอน (เช่น หุ้นชุมนุมสหกรณ์ หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต บัตรออมทรัพย์ทวีสิน เป็นต้น) ภายในหนึ่งรอบ

บัญชีถัดไป ให้แสดงรายการเงินลงทุนนั้นไว้ในรายการเงินลงทุนระยะสั้น สำหรับการตีราคาเงินลงทุนระยะยาว ให้ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับ เงินลงทุนระยะสั้นในข้อ 1.3

3. ลูกหนี้ระยะยาวสุทธิ

หมายถึง ลูกหนี้ที่มีอายุการเป็นหนี้หรือสิทธิในการเรียกร้องยังไม่ครบกำหนดเรียกคืนในรอบปีบัญชีถัดไป หักด้วยค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

4. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อใช้ในการบริหารงานและอาจรวมถึงสิ่งที่มีไว้เพื่อใช้ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องเป็นทรัพย์สินที่มีได้มีไว้เพื่อขาย ซึ่งอาจจำแนกเป็น

4.1 สินทรัพย์ที่ไม่ต้องหักค่าเสื่อมราคา ได้แก่ ที่ดิน

4.2 สินทรัพย์ที่ต้องหักค่าเสื่อมราคา ได้แก่ อาคาร สิ่งปลูกสร้าง ยานพาหนะ เครื่องใช้สำนักงาน (รวมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์) การแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสมแล้ว

4.2.1 กรณีสหกรณ์มีสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง เช่น สำนักงานระหว่างก่อสร้าง งานระหว่างก่อสร้าง เป็นต้น ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการเป็นเอกเทศโดยไม่ต้องคิดค่าเสื่อมราคา แต่ให้นำรายจ่ายเพื่อการก่อสร้าง และดอกเบี้ยเงินกู้ในระหว่างการก่อสร้าง (ดอกเบี้ยเงินกู้ที่กู้มาเพื่อนำมา สร้างทรัพย์สินนั้น) รวมเข้าเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างนั้น และเมื่อการก่อสร้างเสร็จสิ้นหรือพร้อมจะใช้งานได้แล้วให้โอนเป็นบัญชีสินทรัพย์ที่ก่อสร้างนั้น และให้เริ่มคิดค่าเสื่อมราคา ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้เมื่อสินทรัพย์ใช้งานแล้วให้แสดงเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

4.2.2 กรณีสหกรณ์มีสินทรัพย์เช่าซื้อ ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้แสดงรายการแยกต่างหากจากสินทรัพย์ประเภทเดียวกันตามปกติ และให้เปิดเผยเกี่ยวกับสัญญาเช่าซื้อ และเมื่อสหกรณ์จ่ายเงินผ่อนชำระงวดสุดท้ายเสร็จสิ้นและได้รับกรรมสิทธิ์แล้ว ให้โอนบัญชีสินทรัพย์เช่าซื้อไปบัญชีทรัพย์สินตามประเภทเดียวกัน ทั้งนี้ในปีที่ได้กรรมสิทธิ์ให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงกรรมสิทธิ์ที่สหกรณ์ได้รับแล้ว

5. สิทธิที่ไม่มีตัวตน

หมายถึง สิทธิประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีอายุการใช้งานจำกัด และต้องดับสูญ ณ วันสิ้นปี โดยการแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิหลังจากหักค่าตัดจ่ายตามอายุการใช้สิทธิที่ได้รับและตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ ซึ่งได้แก่

- 5.1 สิทธิการเช่า หมายถึง สิทธิที่ผู้เช่าได้รับเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่เช่าจากเจ้าของสินทรัพย์โดยตรง โดยผู้เช่าจะต้องจ่ายเงินค่าเช่าสิทธิด้วยเงินจำนวนมาก ทั้งนี้ สิทธิการเช่า ส่วนใหญ่จะเป็นการเช่าในระยะยาว
- 5.2 สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่น ๆ หมายถึง สิทธิที่สหกรณ์ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่น ๆ โดยไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์นั้น ทั้งนี้สหกรณ์จะต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้สิทธิในการใช้ประโยชน์ดังกล่าว
- 5.3 สิทธิบัตร เป็นสิทธิตามกฎหมายที่รัฐบาลมอบให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดในการผลิตจำหน่าย หรือได้รับผลประโยชน์จากสิ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ในกรณีที่สหกรณ์ซื้อสิทธิบัตรจากผู้อื่น ให้บันทึกบัญชีด้วยราคาที่จ่ายซื้อ และในกรณีที่สหกรณ์จดทะเบียนสิ่งประดิษฐ์ของตนเอง ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่เสียไปในการได้สิทธิบัตร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการทดลองค้นคว้า ค่าจดทะเบียน เป็นต้น ถือเป็นราคาทุนของสิทธิบัตร
- 5.4 สัมปทาน เป็นสัญญาซึ่งรัฐบาลตกลงให้สิทธิในการดำเนินงานอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ของรัฐบาล โดยราคาทุนของสัมปทานก็คือ ค่าใช้จ่ายในการขอสัมปทาน
- 5.5 สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ หมายถึง สิทธิในการขอใช้ซอฟต์แวร์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของ
- 5.6 ลิขสิทธิ์ ให้เปิดเผยเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสิทธิในการใช้และอายุการใช้ประโยชน์ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

อนึ่ง กรณีสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน มีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนนั้นไว้แทนที่ชื่อรายการ “สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน” ตามตัวอย่างดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	
สิทธิการใช้ประโยชน์อาคาร	50,000.00
สินทรัพย์อื่น	
รวมสินทรัพย์	80,000.00

6. สินทรัพย์อื่น

หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์หมุนเวียน ไม่ใช่ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และไม่ใช่สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ประกอบด้วยรายการต่อไปนี้

- 6.1 ค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชี ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและเป็นประโยชน์แก่การดำเนินธุรกิจระยะยาวในภายหน้า เช่น ค่าปรับปรุง ค่าตกแต่งหรือค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่ใช้เงินจำนวนมากและทำให้สินทรัพย์นั้นคงสภาพดีดังเดิม ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชีไม่ให้อรวมถึงผลเสียหาย หรือผลขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนมากที่ประสงค์จะตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลาหลายปี

การแสดงรายการค่าใช้จ่ายรอกการตัดบัญชี ให้แสดงด้วยยอดคงเหลือหลังจากปรับปรุงบัญชีตัดจ่ายบางส่วนเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีแล้ว ยกเว้นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้ง สหกรณ์ (ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ แต่สหกรณ์ยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ มีเพียงการรับจ่ายเงินบางรายการเท่านั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้จะตัดจ่ายหมด ทั้งจำนวนในปีที่ดำเนินงาน)

- 6.2 สินทรัพย์อื่นที่ไม่อาจแสดงรวมอยู่ในรายการสินทรัพย์หมุนเวียน ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนได้ เช่น ที่ดินที่มีได้ใช้ในการดำเนินงานในปีปัจจุบัน และไม่มีจุดประสงค์ที่จะรอกจำหน่าย ที่ดินที่ถือไว้เพื่อขยายงาน เงินมัดจำ เงินประกัน เงินทรองจ่ายค่านินคคิในส่วนที่ระยะเวลาค่านินคคิเกินกว่า 1 ปี เป็นต้น

ในกรณีที่สินทรัพย์อื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น ให้แสดงสินทรัพย์อื่นนั้นแต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อ และ เรียงลำดับไว้ก่อนรายการสินทรัพย์อื่น ตามตัวอย่างดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ – สุทธิ	
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	
เงินประกัน	
สินทรัพย์อื่น	

กรณีรายการร้อยละ 5 ของสินทรัพย์อื่นในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากัน ให้ถือตามปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

อนึ่ง กรณีที่สินทรัพย์อื่นมีเพียงรายการเดียว ให้ระบุชื่อสินทรัพย์อื่นประเภทนั้นไว้แทนที่รายการสินทรัพย์อื่น ตามตัวอย่างดังนี้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	
เงินประกัน	<u>1,000.00</u>
รวมสินทรัพย์	<u>80,000.00</u>

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สิน หมายถึง พันธะผูกพันในปัจจุบันของสหกรณ์อันเกิดจากรายการค้า การกู้ยืมหรือจากการอื่น ซึ่งจะต้องชำระคืนในภายหน้าด้วยสินทรัพย์ หรือบริการ ประกอบด้วย

1. หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 1 ปี หรือภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระด้วยสินทรัพย์หมุนเวียนหรือด้วยการก่อหนี้ระยะสั้นอื่นแทน

1.1 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม

1.1.1 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หมายถึง จำนวนเงินซึ่งสหกรณ์เป็นหนี้ธนาคาร อันเกิดจากการสั่งจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนที่ฝากไว้ โดยมีการทำสัญญาเงินเบิกเกินบัญชีกับธนาคารไว้เป็นหลักฐาน

1.1.2 เงินกู้ยืม หมายถึง หนี้สินระยะสั้นที่เกิดจากการกู้ยืม โดยมีการทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน

สำหรับสหกรณ์เครดิตยูเนียน เงินกู้สวัสดิการกองทุนร่วม ซึ่งหมายถึง เงินกู้ที่ สหกรณ์เครดิตยูเนียนกู้จากสวัสดิการกองทุนร่วมของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ สินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย และสินเชื่อเอนกประสงค์นั้น ให้แสดงรายการดังกล่าวรวมไว้ในรายการ “เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม”

ทั้งนี้ ให้แสดงรายการ 1.1.1 และ 1.1.2 รวมไว้เป็นรายการเดียวกัน

1.2 ตัวเงินจ่าย หมายถึง คำมั่นสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรโดยปราศจากเงื่อนไข ซึ่งสหกรณ์รับจะชำระเงินจำนวนหนึ่งที่แน่นอน ให้แก่อีกบุคคลหนึ่งภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีการดำเนินธุรกิจด้านจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หากมีเจ้าหนี้การค้า ซึ่งหมายถึง พันธะที่ต้องชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่สหกรณ์ได้รับตามปกติ ให้เปลี่ยนรายการ “ตัวเงินจ่าย” เป็น “เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย” โดยนำเจ้าหนี้การค้ามาแสดงรวมไว้เป็นรายการเดียวกันนี้

- 1.3 ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หมายถึง ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระคืนในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป รวมทั้งของส่วนของหนี้สินระยะยาวที่พ้นกำหนดการชำระแล้ว แต่ยังไม่มีการชำระ
- 1.4 เงินรับฝาก หมายถึง เงินที่สหกรณ์รับฝากไว้จากสมาชิก และ/หรือสหกรณ์อื่น ทั้งประเภทออมทรัพย์ ประจำ และเงินรับฝากประเภทอื่น
- 1.5 ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย หมายถึง เงินที่สหกรณ์จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นค่าบำรุงให้กับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามที่กฎหมายกำหนด แต่สหกรณ์ยังไม่ได้ชำระให้แก่สันนิบาตสหกรณ์ฯ
- 1.6 ค่าบำรุงชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยค้างจ่าย หมายถึง เงินค่าบำรุงที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนจะต้องจ่ายให้แก่ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ตามจำนวนสมาชิกที่สหกรณ์นั้น ๆ มีอยู่ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการคำนวณค่าบำรุงให้ล้อยอดจำนวนสมาชิก ณ วันที่ 31 ธันวาคมของปีก่อน โดยค่าบำรุงดังกล่าวสหกรณ์สมาชิกฯ ต้องชำระแก่ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งหากภายหลังวันครบกำหนดการชำระเงินจนถึงวันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์ยังไม่นำเงินส่งชำระให้ปรับปรุงรายการเป็น ค่าบำรุงชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ค้างจ่าย
- 1.7 หนี้สินหมุนเวียนอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายรายได้รับล่วงหน้า เงินยืมทดลอง เงินปันผล/เฉลี่ยคืนค้างจ่าย เงินรอกจ่ายคืนหรือถูกหนี้ยอดเครดิตและหนี้สินหมุนเวียนอื่นที่ไม่อาจแสดงรวมอยู่ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.6 ได้
 ในกรณีที่หนี้สินหมุนเวียนอื่นใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น ให้แสดงหนี้สินหมุนเวียนนั้น ๆ ไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อและเรียงลำดับก่อนรายการหนี้สินหมุนเวียนอื่น ซึ่งเป็นการแสดงรายการในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น” เช่นเดียวกัน
2. หนี้สินระยะยาว หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 1 ปีหรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ได้แก่ เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน เงินกู้ยืมระยะยาว เป็นต้น

หนี้สินระยะยาวที่แสดงในรายการนี้ เป็นยอดหนี้สินระยะยาวคงเหลือ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี หักด้วยส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ ภายในหนึ่งปี (ซึ่งได้แยกไปแสดงไว้ใน 1. แล้ว)

อนึ่ง สำหรับเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน ให้แสดงข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยแสดงยอดเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน หักด้วย ดอกเบี้ยเช่าซื้อรอการตัดบัญชี และภาษีซื้อที่ยังไม่ครบกำหนด (ถ้ามี) และให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการผูกพันตามสัญญาการเช่าซื้อไว้ด้วย

3. หนี้สินอื่น หมายถึง หนี้สินที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการหนี้สินหมุนเวียนและรายการหนี้สินระยะยาวได้ ได้แก่ รายได้รอการตัดบัญชี กำไรขั้นต้นจากการเช่าซื้อรอการตัดบัญชี ภาษีขายจากการเช่าซื้อรอการตัดบัญชี (ถ้ามี) เงินสะสมเจ้าหน้าที่ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินประกันความเสียหายเจ้าหน้าที่ เงินประกันการก่อสร้าง เงินรับบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ เงินทุนหรือกองทุนต่าง ๆ ที่เกิดจากการตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำปี เป็นต้น

ในกรณีที่หนี้สินอื่นรายการใดมีจำนวนเงินตั้งแต่ร้อยละ 5 ของยอดรวมหนี้สินทั้งสิ้น ให้แสดงหนี้สินอื่นนั้นไว้แต่ละประเภทเป็นเอกเทศ โดยระบุชื่อและเรียงลำดับไว้ก่อนรายการหนี้สินอื่น ซึ่งแสดงรายการเป็นไปในทำนองเดียวกับตัวอย่างที่ให้ไว้ในรายการ “สินทรัพย์อื่น” ถ้ารายการร้อยละ 5 ของหนี้สินในปีปัจจุบันและปีก่อนไม่เท่ากันให้ยึดถือปีปัจจุบันเป็นหลักในการแสดงรายการ

ทุนของสหกรณ์

หมายถึง ส่วนของสมาชิกผู้ลงทุนถือหุ้นในสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. ทุนเรือนหุ้น หมายถึง จำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกได้ชำระมูลค่าแล้ว ทั้งหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าและที่ยังชำระไม่ครบมูลค่า ทั้งที่เป็นหุ้นปกติและหุ้นที่ถอนเมื่อใดก็ได้ การแสดงรายการให้แยกแสดงเป็น 2 รายการ คือ หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่า และหุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า สำหรับกรณีที่สหกรณ์มีหุ้นปกติและหุ้นที่ถอนเมื่อใดก็ได้ ให้พิจารณาว่าหุ้นดังกล่าวเป็นหุ้นลักษณะใดใน 2 รายการที่ให้แยกแสดงนั้น และนำไปแสดงให้ถูกต้อง นอกจากนี้กรณีที่สหกรณ์มีเฉพาะหุ้นปกติซึ่งชำระเต็มมูลค่าแล้ว ให้แสดงรายการไว้เป็นรายการหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วและตัดรายการอื่นที่ไม่มีออก

อนึ่ง กรณีสหกรณ์มีหุ้นที่ถอนเมื่อใดก็ได้ ให้เปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2. ทุนสำรอง หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับ รวมทั้งได้จากเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่สหกรณ์ได้รับบริจาค โดยมีได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เพื่อการใด เงินโอนจากทุนสะสมต่าง ๆ ที่ได้จัดสรรเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์และได้มีการจัดหาสินทรัพย์แล้ว เงินโอนจากทุนสะสมต่าง ๆ คงเหลือเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของทุนแล้ว ทั้งนี้ ทุนสำรองจะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจาก สหกรณ์เดิม

ในกรณีที่สหกรณ์ประสบผลขาดทุน ให้แสดงทุนสำรอง หักด้วย ขาดทุนสุทธิ

3. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับ เพื่อตอบแทนแก่สมาชิก กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือเพื่อทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ทุนเพื่อขยายงาน ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์ ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ รวมทั้งเงินทุนหรือเงิน กองทุนต่าง ๆ ที่เกิดจากการตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีและจากการจัดสรรจากกำไรสุทธิ ประจำปีรวมกัน

4. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนเกินทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน

ขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

สำหรับการแสดงรายการกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นนี้ ให้แสดงส่วนต่างของทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้น โดยในกรณีที่เป็ผลขาดทุนให้แสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บ

5. ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชี (ราคาทุน) ของสินทรัพย์ที่ต้องการตีราคาเพิ่มให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรม (ราคาตลาด) ของสินทรัพย์นั้น

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ให้ตั้งพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายสินทรัพย์นั้นได้
จึงจะรับรู้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายงบกำไรขาดทุน

6. ขาดทุนสะสม หมายถึง ผลของขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง ซึ่งจะแสดงตัวเลขในวงเล็บ

7. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชี ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ หากรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้ามหากค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จะเป็นขาดทุนสุทธิ ทั้งนี้จะปรากฏเป็นรายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุน โดยกรณีที่ขาดทุนสุทธิให้แสดงตัวเลขในวงเล็บและสหกรณ์สามารถถอนทุนสำรองที่มีอยู่มาชดเชยผลขาดทุนสุทธิได้

กำไรสุทธิประจำปี หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม

สหกรณ์เครดิตยูเนียน.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และ.....

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท	%	บาท	%
รายได้				
ดอกเบี๋ยรับ				
รายได้อื่น (รายละเอียด.....)				
รวมรายได้		100		100
ค่าใช้จ่าย				
ดอกเบี๋ยจ่ายเงินกู้ยืม				
ดอกเบี๋ยจ่ายเงินรับฝาก				
เงินเดือน				
ค่าเบี๋ยประชุม				
ค่าเบี๋ยเลี้ยงพาหนะ				

ค่ารับรอง				
บำเหน็จเจ้าหน้าที่				
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์				
ค่าบำรุง ช.ส.ค.				
ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่				
ดอกเบี้ยจ่ายเงินสะสมเจ้าหน้าที่				
หนี้สงสัยจะสูญ				
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์				
ค่าใช้จ่ายอื่น				
รวมค่าใช้จ่าย				
กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ				
รายการพิเศษ				
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ				

คำอธิบายรายการในงบกำไรขาดทุน

รายได้ ได้แก่

1. ดอกเบี้ยรับ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการให้กู้เงินที่เป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์
2. รายได้อื่น หมายถึง รายได้ที่ไม่ใช่รายได้จากธุรกิจหลักของสหกรณ์ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ (ชุมนุมสหกรณ์/สหกรณ์อื่น) รายได้ค่าเช่าค่าธรรมเนียมแรกเข้า ผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นต้น

ทั้งนี้ หากรายได้อื่นมีเพียง 1-2 รายการ ให้แสดงรายการดังกล่าวไว้ในงบกำไรขาดทุน โดยแยกแสดงเป็นแต่ละรายการ แต่ถ้ามีมากกว่า 2 รายการ ให้แสดงรายได้อื่นเหล่านั้นเป็นยอดรวม แล้วจัดทำรายละเอียดประกอบงบการเงิน โดยรายละเอียดดังกล่าวต้องแสดงตัวเลขเป็นร้อยละของแต่ละรายการเทียบกับยอดรวมรายได้ด้วย ดังนั้น ยอดรวมชองร้อยละของรายละเอียดประกอบงบการเงินจะต้องตรงกับตัวเลขร้อยละของรายการรายได้อื่นในงบกำไรขาดทุน

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ต้นทุนและรายจ่ายส่วนที่หักออกจากรายได้ในรอบระยะเวลาการดำเนินงานหนึ่ง ๆ ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ เช่น ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก เป็นต้น
2. ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสหกรณ์ เช่น เงินเดือน ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่ารับรอง บำเหน็จเจ้าหน้าที่ ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ เป็นต้น

สำหรับค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการประชุมใหญ่ ได้แก่ ค่าจัดพิมพ์เอกสารสำหรับการประชุมใหญ่ ค่าของที่ระลึกสำหรับสมาชิก รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ณ วันประชุมใหญ่ ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเบี้ยประชุม ค่ารับรองกรรมการ/สมาชิก เป็นต้น

อนึ่ง รายการค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ กรณีที่มีค่าเสื่อมราคาเฉพาะอาคารหรืออุปกรณ์รายการหนึ่งรายการใดเพียงรายการเดียวให้ระบุชื่อไว้ให้ชัดเจน เช่น ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ หรือ ค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น

กำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ หมายถึง ยอดรวมรายได้หักยอดรวมค่าใช้จ่าย (กรณีขาดทุนให้แสดงเป็นตัวเลขในวงเล็บ) และถ้าไม่มีรายการพิเศษทั้งในปีปัจจุบันและปีก่อน ให้แสดงเป็นกำไร (ขาดทุน) สุทธิ

รายการพิเศษ หมายถึง รายได้หรือค่าใช้จ่ายที่มีได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติของ สหกรณ์ และไม่อาจคาดได้ว่าจะเกิดขึ้นบ่อยหรือเป็นประจำ เช่น ขาดทุนจากไฟไหม้ น้ำท่วมหรือภัยจากธรรมชาติอย่างอื่น กำไรหรือขาดทุนจากทรัพย์สินที่ถูกเวนคืน รวมทั้งข้อผิดพลาดทางบัญชีของปีก่อนที่มีนัยสำคัญและจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เช่น การมองข้ามหรือหลงลืมไม่ได้ตั้งค้างจ่าย หรือรอดบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินบางอย่างในวันสิ้นปีก่อน การจัดประเภทสินทรัพย์ผิดเป็นค่าใช้จ่ายและกลับกัน ความผิดพลาดทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้รวมถึงรายการที่มีจำนวนเงินมากอย่างเป็นสาระสำคัญจากกำไร (ขาดทุน) จากการจำหน่ายทรัพย์สินและรายได้ที่เกิดจากการลงทุนด้วย

กำไร(ขาดทุน) สุทธิ ให้นำกำไร (ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ บวกหรือหักด้วยรายการพิเศษ ผลลัพธ์แสดงเป็นกำไรหรือขาดทุนสุทธิ (กรณีขาดทุนให้แสดงตัวเลขในวงเล็บ)

อนึ่ง กรณีที่สหกรณ์เครดิตยูเนียน มีการจัดหาสินค้าทั่วไปมาจำหน่าย รวมถึงการจำหน่ายสินค้าผ่อนชำระหรือการจำหน่ายสินค้าในลักษณะอื่นๆ แล้วมีกำไรขั้นต้น ให้นำกำไรขั้นต้นจากการจัดหาสินค้าดังกล่าวมาจำหน่าย มาแสดงไว้เป็นรายการต่อจากรายการ “ดอกเบี้ยรับ” โดยแยกแสดงเป็นแต่ละรายการ คือ “กำไรขั้นต้นจากการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย” และ “กำไรจากการขาย

ผ่อนชำระ” ตามลำดับ กรณีตรงกันข้ามให้นำขาดทุนขั้นต้นแสดงไว้เป็น รายการต่อจากรายการ “ดอกเบี้ยจ่ายกู้ยืม” พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียด กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้นและงบต้นทุนขายตามแบบและคำอธิบายรายการในภาคผนวก

ข้อสังเกตในการจัดทำงบกำไรขาดทุน

กรณีที่ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายรายการใดรายการหนึ่งที่แสดงในงบกำไรขาดทุน เมื่อเทียบกับรายได้แล้วมีอัตราร้อยละเกินกว่า 100 ให้คำนวณเป็นอัตราส่วนหรือเท่า

หมายเหตุประกอบงบการเงิน ประกอบด้วย

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์
2. ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นรายละเอียดประกอบรายการที่แสดงในงบการเงิน
3. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงินแต่เป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้งบการเงินนั้นแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร ให้เปิดเผยต่อจากสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ เช่น เหตุการณ์สำคัญซึ่งเกิดขึ้น ภายหลังจากวันที่ในงบการเงิน ข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการใช้สินทรัพย์ หลักประกันที่ให้กับหนี้สิน สินทรัพย์ที่อาจได้รับหรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า ข้อผูกพันที่สำคัญและมีระยะยาว ซึ่งไม่ปรากฏในงบการเงิน เป็นต้น

สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

1. การรับรู้รายได้ ให้รับรู้รายได้ดอกเบี้ยและรายได้อื่นๆ เมื่อเข้าเงื่อนไข 2 ประการสำคัญดังนี้
 - 1) มีความแน่นอนเกี่ยวกับจำนวนของผลประโยชน์ที่จะได้รับและต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวเนื่องจากรายได้นั้น
 - 2) สามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ
2. การประมาณค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้
 - 2.1 การประมาณการค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนเงินที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินไม่ได้ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงิน เพื่อให้บัญชีลูกหนี้แสดงมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเก็บเงินได้

การประมาณการค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ อาจประมาณการได้ตามวิธีต่างๆ ดังนี้

- 1) พิจารณาลูกหนี้แต่ละราย ในกรณีที่สงสัยว่าหนี้รายใดจะสูญ และไม่อาจเรียกให้ชำระหรือเรียกคืนได้ทั้งจำนวน ให้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวนตามยอดลูกหนี้ เงินค้างรับ และดอกเบี้ยค้างรับที่ลูกหนี้รายนั้นๆ เป็นหนี้อยู่
- 2) ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญโดยวิธีประมาณเป็นอัตราร้อยละ 5 ของยอดลูกหนี้ เงินค้างรับ และดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี
- 3) ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญโดยวิธีประมาณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ เงินค้างรับ และดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี โดยการจับกลุ่มลูกหนี้ เงินค้างรับและดอกเบี้ยค้างรับ ตามระยะเวลาของหนี้ที่ต่างชำระ

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นปีที่คำนวณได้ ถ้ามีจำนวนมากกว่ายอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าใช้จ่ายของปีนั้นๆ ในทางตรงกันข้าม หากมีจำนวนน้อยกว่ายอดคงเหลือในบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ผลต่างถือเป็นค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการให้นำไปปรับลดยอดค่าใช้จ่ายของปีนั้นๆ ในบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ

2.2 การตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) หนี้สูญที่จะตัดจำหน่ายจากบัญชีลูกหนี้ได้ ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดไว้
- 2) ก่อนจะตัดหนี้สูญลูกหนี้รายใด ลูกหนี้รายนั้นต้องมีการตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้เต็มจำนวนแล้ว ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ก่อนวันที่ที่ประชุมใหญ่จะพิจารณาอนุมัติให้ตัดหนี้สูญได้

3. วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองในสำนักงาน ซึ่งมีไว้เพื่อใช้มิใช่มีไว้เพื่อจำหน่าย ณ วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจนับวัสดุคงเหลือ โดยให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงในการเก็บรักษาวัสดุเป็นกรรมการตรวจนับ และต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน เพื่อให้ทราบว่า ณ วันนั้นมีวัสดุคงเหลือตามความเป็นจริงเท่าใด การตีราคาของวัสดุคงเหลือ ให้ตีตามราคาทุน

4. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่สหกรณ์มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต เพื่อใช้ในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่าหรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน ซึ่งคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับนั้นมีมากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี

สหกรณ์ต้องบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์โดยใช้ราคาทุน ซึ่งประกอบด้วย ราคาซื้อ รวมภาษีนำเข้า ภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้ ต้นทุนการกู้ยืมและต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาวะพร้อมใช้งาน

รายงานเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการได้มา หากเป็นผลทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์นั้นมีสภาพดีขึ้น เมื่อเทียบกับมาตรฐานการใช้งานเดิม เช่น มีอายุการใช้งานเพิ่มขึ้น มีเนื้อที่ใช้อย่างเพิ่มขึ้น เช่นนี้ให้ถือเป็นรายการที่ทำให้มูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์นั้นเพิ่มขึ้น แต่หากเป็นรายการที่ไม่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานแล้ว ให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่เกิดขึ้นทันที

สหกรณ์อาจตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่ตามราคาตลาด ซึ่งถือเป็นราคายุติธรรมได้ โดยผู้ประเมินราคาอิสระที่มีความเชี่ยวชาญและเชื่อถือได้ ทั้งนี้หากสหกรณ์เลือกใช้วิธีการตีราคาใหม่แล้ว ต้องปฏิบัติตามที่ดินอาคารและอุปกรณ์ทุกรายการ อีกทั้งระยะเวลาของการพิจารณาตีราคาใหม่แต่ละครั้ง ต้องไม่ต่ำกว่า 5 ปี

การคำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ในแต่ละรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์ ให้พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. คำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์โดยใช้วิธีเส้นตรง ตามอัตราร้อยละต่อปีของราคาทุนของอาคารและอุปกรณ์ ดังนี้

อาคารถาวร ราง เครื่องสี่ล้อ	ร้อยละ 5 – 10
เรือข้าม	ร้อยละ 5 – 15
เรือยนต์และอุปกรณ์เรือ	ร้อยละ 10 – 15
อุปกรณ์ฉาง เครื่องจักร เครื่องยนต์ ครุภัณฑ์	ร้อยละ 10 – 20
รถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	ร้อยละ 20 – 25

2. กรณีอาคารและอุปกรณ์ของสหกรณ์มีลักษณะเป็นสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพการใช้งานสูงในระยะแรก และประโยชน์ที่ได้ในระยะหลังไม่แน่นอน หรือถ้าใช้งานไปนานอาจเกิดค่าซ่อมแซมมาก สหกรณ์อาจเลือกวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีอัตราลดลงตามจำนวนปี (Sum-of-the Years-Digits Method) แต่ทั้งนี้ระยะเวลาในการตัดจำหน่ายต้องไม่เกินที่กำหนดไว้ข้างต้น

หากสหกรณ์เลือกใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาวิธีใดวิธีหนึ่งแล้ว จะต้องใช้วิธีนั้นอย่างสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานของรายการอาคารและอุปกรณ์รายการนั้น

วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคา

1. อาคารและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน ไม่ครบหนึ่งปี ให้คำนวณตามระยะเวลาเป็นวันนับจากวันที่อาคารและอุปกรณ์นั้น พร้อมจะใช้งาน โดยคำนวณตามอัตราที่กำหนด และให้นับ 1 ปีมี 365 วัน
2. อาคารและอุปกรณ์ที่ใช้งานหมดสภาพสูญหายหรือชำรุดเสื่อมเสียใช้การไม่ได้ ให้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชีในปีที่สิ้นสภาพนั้น
3. การคิดค่าเสื่อมราคานั้นในงวดสุดท้าย ให้คงเหลือมูลค่าของอาคารและอุปกรณ์ไว้ 1 บาทต่อหน่วย จนกว่าอาคารและอุปกรณ์นั้นจะสิ้นสภาพหรือตัดบัญชีออกไป

การแสดงรายการ

ค่าเสื่อมราคาที่ยังคำนวณได้ ให้แสดงไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมของอาคารและอุปกรณ์แยกตามประเภทของอาคารและอุปกรณ์ที่เกิดค่าเสื่อมราคานั้น หรือนำไปหักในบัญชีอาคารและอุปกรณ์ที่เกิดค่าเสื่อมราคานั้นโดยตรง และให้บันทึกรายการค่าเสื่อมราคาไว้ในทะเบียนสินทรัพย์ด้วย สำหรับสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่ให้แสดงค่าเสื่อมราคาไว้ในบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมเท่านั้น

การเลิกใช้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไป ให้สหกรณ์รับรู้ผลต่างระหว่างจำนวนเงินสุทธิ ที่คาดว่าจะได้รับกับราคาตามบัญชีของรายการสินทรัพย์นั้นๆ หลังหักค่าเสื่อมราคาสะสมถึงวันที่เลิกใช้ เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในปีที่มีการเลิกใช้

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เลิกใช้และถือไว้ เพื่อรอจำหน่ายให้คำนวณค่าเสื่อมราคาต่อไป จนกว่าจะสามารถจำหน่ายได้ สำหรับการแสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เลิกใช้และถือไว้ เพื่อรอจำหน่าย ให้แสดงรายการเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน

5. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจ่าย

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

สิทธิประโยชน์ไม่มีตัวคนที่ต้องตัดบัญชี ได้แก่ สิทธิการเช่า สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่นๆ รวมทั้งสิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ ให้ตัดจ่ายตามอายุการใช้สิทธิที่ได้รับและการเปลี่ยนแปลงการใช้ซอฟต์แวร์ใหม่ตามลำดับ แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าเสื่อมราคาที่กำหนดไว้ข้างต้น ทั้งนี้ให้บันทึกค่าตัดจ่ายหักจากบัญชีสิทธิประโยชน์ที่มีการตัดจ่ายนั้นโดยตรง และบันทึกรายการตัดจ่ายไว้ในทะเบียนสิทธิประโยชน์ด้วย

6. เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปของรายได้ หรือผลตอบแทนอื่น เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นหลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นการชั่วคราว และจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสด หรือตั้งใจจะถือไว้เป็นระยะเวลานานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนก็ได้

การตีราคาเงินลงทุน ให้ตีราคาตามมูลค่ายุติธรรม และให้บันทึกส่วนที่ต่างจากราคาทุนไว้เป็นค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน

7. ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้ว และเป็นประโยชน์แก่การดำเนินธุรกิจระยะยาวในภายหน้า ซึ่งจะต้องตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลาานานกว่าหนึ่งงวดบัญชี เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งกิจการ ค่าตกแต่ง ซึ่งใช้เงินเป็นจำนวนมาก ให้สหกรณ์คำนวณเป็นรายปีเพื่อตัดออกจากบัญชีในแต่ละรอบปีบัญชีให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชีไม่ให้นำรวมถึงผลเสียหายหรือผลขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนมากที่ประสงค์จะตัดเป็นค่าใช้จ่ายในระยะหลายปี เพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อกำไรสุทธิ

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. เงินสดในงบกระแสเงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เงินฝากธนาคารทุกประเภทและเงินฝากสหกรณ์ทุกประเภท ทั้งนี้รวมถึงเงินฝากธนาคาร และเงินฝากสหกรณ์ที่นำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้สินด้วย

2. เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
เงินสด		
เงินฝากธนาคาร		
กระแสรายวัน		
ออมทรัพย์		
ประจำ		
รวม		
ข้อผูกพัน		
เงินฝากธนาคาร.....จำกัด ประเภท.....บัญชี		
เลขที่.....จำนวนเงิน.....บาท สหกรณ์ได้นำไปค้ำประกันวง		
เงินเบิกเกินบัญชี / เงินกู้ยืมจาก.....ในวงเงิน.....บาท		

3. เงินลงทุนระยะสั้น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
	ราคาทุน	ราคาทุน
	มูลค่ายุติธรรม	มูลค่ายุติธรรม
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด		
หุ้นธนาคาร.....		
หุ้นสถาบันการเงิน.....		
รวม		
บวก (หัก) ค่าเพื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		
รวม		
เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด		
พันธบัตรรัฐบาล / รัฐวิสาหกิจ		
รวม		
รวมเงินลงทุนระยะสั้น		

4. ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ตัวเงินรับ		
ตัวแทนหักเงินส่ง		
เงินกู้		
อื่นๆ		
รวมลูกหนี้		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ.....		
สำรองหนี้คลาดเคลื่อน.....		
ลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ.....		
ณ วันที่.....		ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญข้างต้น
แยกเป็น.....		สำรองหนี้
คลาดเคลื่อนแยกเป็น.....		

5. ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ		
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ		

6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
รวม		

7. เงินลงทุนระยะยาว ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	<u>บาท</u>	
	<u>ราคาทุน</u>	<u>มูลค่ายุติธรรม</u>
เงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด		
หุ้นธนาคาร.....		
หุ้นสถาบันการเงิน.....		
รวม		
บวก (หัก) ค่าเผื่อการปรับมูลค่าเงินลงทุน		
รวม		
เงินลงทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด		
พันธบัตรรัฐบาล / รัฐวิสาหกิจ		
หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต		
บัตรออมทรัพย์ทวีสิน		
รวม		
รวมเงินลงทุนระยะยาว		

8. ลูกหนี้ระยะยาว – สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	<u>บาท</u>	
ตัวเงินรับ		
ตัวแทนหักเงินส่ง		
เงินกู้		
อื่นๆ		
รวมลูกหนี้		
หัก ค่าเผื่อนี้ส่งสัยจะสูญ		
สำรองหนี้ตลาดเคลื่อน		
ลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ		

ณ วันที่.....ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญข้างต้น แยก
เป็น..... ตำรองหนี้ตลาดเคลื่อนแยก
เป็น.....

9. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ที่ดิน		
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง		
ยานพาหนะ		
เครื่องใช้สำนักงาน		
รวม		
สหกรณ์ซื้อ.....ตามสัญญาผ่อนชำระในราคา.....บาท โดย		
สหกรณ์จะต้องผ่อนชำระเดือนละ.....บาท เป็นเวลา.....งวด เริ่มผ่อนชำระตั้ง		
แต่วันที่.....และต้องผ่อนชำระให้เสร็จสิ้นภายในวันที่.....		
ระหว่างปี.....สหกรณ์ได้ชำระเงินค่างวดไปแล้วเป็นจำนวน.....งวด เป็นเงิน...		
บาท		

(หมายเหตุเพิ่มเติมในส่วนล่าง ให้ใช้ในกรณีสหกรณ์ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยวิธีการผ่อนชำระ/เช่าซื้อ)

(กรณีมีการเปลี่ยนแปลงการตีราคาทรัพย์สิน และกรณีมีภาระผูกพันในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุฯ ด้วย)

10. สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
สิทธิการเช่า		
สิทธิการใช้ประโยชน์		
สิทธิบัตร / สัมปทาน		
ซอฟต์แวร์		
รวม		

11. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
รวม		

12. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืม ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร		
เงินกู้ยืม		
เงินกู้สวัสดิการกองทุนรวม		
รวม		
ในปี.....สหกรณ์มีวงเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร.....จำนวน.....		
บาท โดยมี.....เป็นหลักประกัน		
เงินกู้ยืมจาก.....จำนวน.....บาท อัตราดอกเบี้ย		
ร้อยละ.....ต่อปี โดยมี.....เป็นหลักประกัน		

13. เงินรับฝาก ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
เงินรับฝากออมทรัพย์		
เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ		
เงินรับฝากประจำ		
รวม		

14. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
รวม		

15. หนี้สินระยะยาว ประกอบด้วย

	ปี 25.....		ปี 25.....	
	บาท		บาท	
	ถึงกำหนดชำระ		ถึงกำหนดชำระ	
	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี
รวม				

16. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
รวม		

17. ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ ประกอบด้วย

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
รวม		

18. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

	ปี 25.....	ปี 25.....
	บาท	บาท
ยอดยกมาต้นงวด		
การเปลี่ยนแปลงระหว่างงวด		
ยอดคงเหลือปลายงวด		
รวม		

19. กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

.....

20. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องของสหกรณ์

.....

21. เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงินแต่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่อ
งบการเงิน

.....

22. เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลัง

.....

การเปิดเผยข้อมูล

สหกรณ์ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนที่
นอกเหนือจากที่แสดงให้เห็นในรูปของงบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินแล้ว
สหกรณ์ต้องแสดงหมายเหตุประกอบงบการเงินเพื่อเปิดเผยสาระสำคัญที่มีผลต่อข้อมูลในงบการ
เงินนั้น

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	สุนิศา อิงศิริอำนวย
วัน เดือน ปี เกิด	28 มิถุนายน 2518
การศึกษา	ปริญญาบัญชีบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2538 ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543
การทำงาน	อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยพายัพ ปี 2539 -ปัจจุบัน